

STRESZCZENIE

Przedkliniczny okres choroby Parkinsona (PD, *Parkinson's disease*) można określić jako okres poprzedzający rozpoznanie PD, w którym nie stwierdza się jeszcze charakterystycznych objawów ruchowych, jednak zanik neuronów dopaminergicznych stopniowo postępuje. W okresie tym mogą występować niewielkie objawy pozaruchowe lub zaburzenia wykrywane jedynie za pomocą testów fizjologicznych. Natomiast objawy ruchowe pojawiają się, gdy stężenie dopaminy w prążkowie zmniejszy się o około 60–80%, a liczba neuronów dopaminowych — o około 60%. Prowadzone w ostatnich latach badania wskazują, że **przedkliniczny** okres PD trwa kilka lat. Postęp w zakresie molekularnych badań genetycznych i neuroobrazujących stworzył możliwość zastosowania tych metod w diagnostyce przedklinicznego okresu choroby, gdy proces neurodegeneracyjny nie jest jeszcze zaawansowany. Badania neuroobrazujące — emisyjna tomografia komputerowa pojedynczego fotonu (SPECT, *single-photon emission computed tomography*) i pozytonowa tomografia emisyjna (PET, *positron emission tomography*) — wykazują zaburzenia układu dopaminergicznego we wczesnym okresie choroby i umożliwiają ocenę stopnia jej nasilenia, a także wykrycie przedklinicznego okresu choroby, jeszcze przed wystąpieniem objawów. Stwierdzenie mutacji genetycznych może być wskaźnikiem przedklinicznego okresu choroby u osób bez objawów klinicznych i zaburzeń stwierdzanych w testach fizjologicznych. Obecnie dostępnych jest wiele badań diagnostycznych umożliwiających wczesne wykrycie choroby, jeszcze przed wystąpieniem objawów klinicznych, kiedy zanik neuronów istoty czarnej jest niewielki. Wprowadzenie leczenia hamującego lub zatrzymującego postęp choroby we wczesnym okresie neurodegeneracji dawałoby szanse na wydłużenie okresu pełnej sprawności funkcjonalnej pacjenta.

Słowa kluczowe: przedkliniczny okres choroby Parkinsona, testy diagnostyczne, leczenie neuroprotektyjne